
Euroopa Liidu kohtuasjade kokkuvõte detsember 2018

Olulisemad EL Kohtu lahendid ja kohtujuristi ettepanekud:

- **C-621/18**: Wightman jt (eelotsus – Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase lahkumisteavituse ühepoolne tühistamine)
- **C-385/17**: Torsten Hein v Holzkamm (eelotsus – õigus tasustatud põhipuhkusele)
- **Liidetud kohtuasjad C-412/17 ja C-474/17**: Touring Tours und Travel (eelotsus - Schengeni piirieskirjad)
- **C-619/18 R**: komisjon vs Poola (ajutiste meetmete kohaldamise menetlus – tõhus kohtulik kaitse, kohtunike sõltumatus)
- **C-219/17**: Berlusconi ja Fininvest (eelotsus – Euroopa Keskpanga ainuotsustusõigus)
- **C-667/17**: Cadeddu (eelotsus - füüsilise isiku tulumaksu kinnipidamine)
- **C-40/17**: Fashion ID GmbH & Co. KG (kohtujuristi ettepanek - veebisaidi kasutajate isikuandmete kaitse, Facebooki „like“-nupp)

C-621/18: Wightman jt (eelotsus – Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase lahkumisteavituse ühepoolne tühistamine)

Euroopa Kohtu otsus, 10. detsembril 2018

26. juunil 2016 hääletas Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi valijaskond referendumil Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise poolt, millest tulenevalt 29. märtsil 2017 teavitas Ühendkuningriigi peaminister ametlikult Euroopa Liidu lepingu (ELL) artikli 50 lõike 2 alusel nõukogu Ühendkuningriigi kavatsusest liidust lahkuda.

19. detsembril 2017 pöördusid aga muuhulgas üks Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi parlamendi, kaks Šoti parlamendi ja kolm Euroopa Parlamendi liiget Šotimaa kõrge tsiviilkohtu poole palvega saada kohtu hinnang kas ja kuidas saaks Suurbritannia esitatud lahkumisteavituse ühepoolset tühistada. Šotimaa kõrge tsiviilkohtu teine aste edastas esitatud küsimuse omakorda eelotsusetaotlusena Euroopa Kohtule, sest Euroopa Kohtu vastus võis nende hinnangul Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi parlamendile anda täiendava valikuvõimaluse Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi lahkumisläbirääkimiste lõppedes. Nimelt tuleb Ühendkuningriigi õigusest tulenevalt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi parlamendil ELL artikkel 50 alusel toimuva läbirääkimiste tulemus heaks kiita. Seega võib näiteks olukorras, kus Ühendkuningriigi lahkumisläbirääkimiste tulemus ei rahulda nende parlamenti, viimane otsustada esitatud teavitus tagasi võtta ja siiski Euroopa Liitu jääda juhul, kui ELL seda võimaldab.

Ühendkuningriigi valitsuse hinnangul ei olnud eelotsusetaotlus Euroopa Kohtu poolt vastuvõetav, sest see tugines pelgalt hüpoteetilisele olukorrale, kuivõrd küsimuse aluseks olevat valikuvõimalust, st referendum tulemuste eiramist, polnud Ühendkuningriigis kunagi kaalutud. Euroopa Kohus ei nõustunud Ühendkuningriigi valitsuse vastuväidetega tuginedes eelotsusetaotluse esitanud kohtu eelpooltoodud põhjendustele, mille kohaselt omab kohtule esitatud küsimus praktilist tähendust.

ELL artikli 50 osas selgitas kohus, et selle analüüsimisel tuleb lähtuda aluslepingutest nende kogumis, pidades silmas mitte üksnes sätte sõnastust ja eesmärki, vaid ka selle konteksti. Viidatud artiklil on kohtu hinnangul kaks eesmärki: esiteks, sätestada liikmesriigi suveräänne õigus liidust välja astuda ja teiseks, kehtestada menetlus, mis tagab, et väljaastumine toimuks korra kohaselt. Eeltoodust lähtuvalt jõudis kohus seisukohale, et **liikmesriigil on õigus võtta tagasi teade oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. Kuna aluslepingutes puudub sõnaselge säte, mis reguleeriks väljaastumiskavatsuse kohta esitatud teate tagasivõtmist, kehtivad tagasivõtmise suhtes õigusnormid, mis on ette nähtud väljaastumise enda jaoks.** Sellest tulenevalt võib liikmesriik ELL artikli 50 lõike 2 alusel esitatud teate tagasivõtmise üle otsustada ühepoolset kooskõlas oma põhiseaduslike nõuetega seni, kuni liikmesriigi ja liidu vahel sõlmitud väljaastumisleping ei ole jõustunud, või lepingu puudumise korral seni, kuni ei ole möödunud ELL artikli 50 lõikes 3 ette nähtud kaheaastane tähtaeg, mida võib viimati nimetatud sätte alusel olla pikendatud.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-385/17: Torsten Hein v Holzkamm (eelotsus – õigus tasustatud põhipuhkusele)

Euroopa Kohtu otsus, 13. detsembril 2018

Saksamaa Liitvabariigi õiguse kohaselt ei või lühendatud tööajast tulenev väiksem töötasu põhimõtteliselt mõjutada, kuidas töandja arvutab puhkusetasu. Kollektiivlepingu pooltel on aga õigus neist üleriigilistest õigusnormidest kõrvale kalduda. T. Hein töötab Albert Holzkamm GmbH & Co. KG-s („Holzkamm“) betoonitöölisena. Tema ja Holzkammi vahelist töösuhet reguleerib üleriigiline kollektiivleping. Töandja kehtestas kollektiivlepingutega lühendatud tööajaga töö. T. Hein töötas 2015. ja 2016. aastal mitu nädalat lühendatud tööajaga. Ta võttis tasustatud põhipuhkust. T. Hein pöördus töandja vastu kohtusse, kuna tema puhkusetasu arvutamisel võeti arvesse lühendatud tööajaga ajavahemikke ja seega vähenes puhkusetasu summa, mida tal oli õigus saada. Saksamaa kohus küsis Euroopa Kohtult eelotsusetaotluses, kas kollektiivlepingu norm, mille kohaselt on võimalik töötaja puhkusetasu arvutamisel arvesse võtta lühendatud tööaja tõttu vähendatud töötasu, on liidu õigusega (direktiiv 2003/88, tööaja korralduse kohta) kooskõlas.

Euroopa Kohus leidis, et **liidu õigusega on vastuolus sellised riigisiseseid õigusnormid, mille kohaselt on lubatud kollektiivlepingus ette näha, et puhkusetasu arvutamisel võetakse arvesse töötasu vähenemisi, kuna arvestusperioodil esineb päevi, mil lühendatud tööaja tõttu tegelikult ei töötatud.**

Euroopa Kohus selgitas, et õigused tasustatud põhipuhkusele tuleb üldjuhul arvutada lähtuvalt ajast, mille jooksul on töölepingu alusel tegelikult töötatud. Direktiiv näeb ette vähemalt neli nädalat tasustatud põhipuhkust. Seega, kui T. Hein töötas üksnes poole aastast, siis reguleerib direktiiv vaid põhimõtteliselt kahte nädalat tema puhkusest. **Töötaja peab saama selle minimaalselt tagatud põhipuhkuse ajal tavapärasest töötasu.** Kollektiivlepingus olid ette nähtud muud soodsad meetmed, mis läksid direktiivi miinimumnõuetest kaugemale, nt pikem puhkus. Kohus leidis siiski, et neid soodsamaid meetmeid ei saa kasutada sellise negatiivse mõju vähendamiseks, mida tasustatud põhipuhkuse eest saadava puhkusetasu vähenemine töötajale tekitab. Vastasel korral seatakse kahtluse alla õigus tasustatud põhipuhkusele, mille lahutamatu osa on töötaja õigus töötamisperioodidega võrreldes samaväärsetele majanduslikele tingimustele.

Seoses ületundidega märkis kohus, et kuna need on erakorralised ja ettenägematud, ei ole see üldjuhul tavapärase töötasu osa, mida töötaja võib põhipuhkuse eest nõuda, v.a kui töölepingust tulenevalt on ületunnid enamjaolt ettenähtavad ja tavapärased ning mille eest makstav tasu on töötaja tehtud töö eest makstava kogu töötasu oluline koostisosa.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Liidetud kohtuasjad C-412/17 ja C-474/17: Touring Tours und Travel (eelotsus – Schengeni piirieskirjad)

Euroopa Kohtu otsus, 13. detsembril 2018

Hagejad, kaks Saksamaa bussiettevõtjat, pakuvad bussireise ja teenindavad Saksamaale suunduvaid regulaarline üle Madalmaade ja Belgia piiri. Saksa õiguse järgi peavad bussiettevõtjad bussi sisenemisel kontrollima välismaalaste reisidokumente ning vajadusel takistama vajalike dokumentideta isikutel Saksamaale sisenemast. Leides, et ettevõtjad on Saksamaale vedanud suure hulga kolmandate riikide kodanikke, kellel nõutavaid dokumente ei ole, tegi politseiamet ettevõtjate suhtes 2014. aastal ettekirjutuse, milles loetles lubamatud veojuhtumid ning teatas, et kui rikkumine jätkub, keelatakse ettevõtjatel veoteenuse osutamine. Ettekirjutusele järgnes riigisisese kohtumenetlus. Saksamaa kõrgeim halduskohus esitas Euroopa Kohtule eelotsustaotluse, kus küsib, kas selline riigisisene õigus on vastuolus ELTL artikkel 67 lõikega 2, mis sätestab piirikontrolli puudumise ELi sisepiiridel ning määrusega (EÜ) nr 562/2006 ehk Schengeni piirieskirjadega (2014. aastal kehtinud redaktsioon).

Lähtudes Euroopa Kohtu varasemast praktikast tõi kohus esiteks välja, et kuivõrd vaidlusaluseid kontrollide ei viida läbi „piiril“ või „piiri ületamise hetkel“, vaid põhimõtteliselt liikmesriigi territooriumil, ajal, mil reisijad sisenevad piiriülese reisi alguses bussi, **ei ole nende kontrollide puhul tegemist Schengeni piirieskirjades keelatud kontrollidega piiril, vaid liikmesriigi territooriumil toimuvate kontrollidega, mis on keelatud, kui neil on samaväärne toime kontrollidega piiril.** Kuigi käesolevas asjas ei teosta ettevõtjad avalikku võimu, millele viidatakse piirieskirjades, teostavad nad kontrolli sellise võimu volitustega ametiasutuste ülesandel ja kontrolli all. **Seega kuuluvad bussiettevõtjate kontrollid piirieskirjade reguleerimisalasse.**

Kohus tõi välja, et **Saksamaa õiguse alusel bussiettevõtjatel nõutavate kontrollide ainus eesmärk on tagada, et busses olevatel isikutel, kellel on kavatsus ületada sihtliikmesriigi piir, võib tõesti lubada selle riigi territooriumile siseneda. Seega takistavad need kontrollid reisijatel juhul, kui viimastel ei ole nõutavaid reisidokumente, selle riigi territooriumile jõudmast samamoodi nagu kontrollid, mille viib läbi politsei sisepiiride ületamisel.** Lisaks märkis kohus, et reisidokumentide kontrolli teostamist nõutakse süstemaatiliselt kõikide isikute üle, kes kasutavad ükskõik millist piiriületavat bussiliini, mitte pisteliselt. Samuti kohustati kontrollide teostama ainult piiriülestel, mitte Saksamaa sisestel reisidel.

Eeltoodust lähtuvalt jõudis kohus seisukohale, et antud juhul on nõutavatel kontrollidel samaväärne toime kontrollidega piiril ning asjakohane riigisisene õigus ning sellekohased politseiasutuste ettekirjutused on Schengeni piirieskirjadega vastuolus.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-619/18 R: komisjon vs Poola (ajutiste meetmete kohaldamise menetlus – tõhus kohtulik kaitse, kohtunike sõltumatus)

Euroopa Kohtu määrus, 17. detsembril 2018.

3. aprillil 2018 jõustunud Poola uue ülemkohtu seaduse kohaselt langetatakse ülemkohtu kohtunike pensioniiga 70-lt 65-le eluaastale. Seadusega antakse kohtunikele võimalus taotleda, esitades seejuures ka tervisetõendi, et Poola Vabariigi president nende ametiaega pikendaks. Pikendamine on võimalik kolmeks aastaks ja seda saab ühe korra uuendada. Presidendi otsuse jaoks ei ole aga kehtestatud selgeid tingimusi ja seda ei ole võimalik taotluse tagasilükkamise korral kohtulikult läbi vaadata. Poola ametivõimud on pakkunud ainsa kaitsemeetmena välja mittesiduva konsultatsiooni Poola kohtute nõukoguga. Seega ülemkohtu kohtunikud, kes olid 65 aastat vanad enne 3. juulit 2018 (k.a) ja kellel ei olnud presidendi luba ametis jätkata, pidid 4. juulil 2018 pensionile minema.

Euroopa Komisjon (edaspidi *komisjon*) esitas Euroopa Kohtule hagi, leides, et pensioniea langetamine kuni 3. aprillini 2018 ametisse nimetatud kohtunike suhtes ning presidendi õigus pikendada ametisolevate kohtunike teenistust on liidu õigusega vastuolus. Komisjon palus kohtul määrata ka ajutised meetmed, millega taastada Poola ülemkohtus olukord, nagu see oli enne 3. aprilli, mil vaidlusalused uued seadused vastu võeti. 19. oktoobril 2018 rahuldas Euroopa Kohtu asepresident ajutiselt komisjoni taotluse ajutiste meetmete osas. **17. detsembril 2018 otsustas Euroopa Kohus, et Poola peab viivitamatult peatama vaidlusaluste riigisiseste õigusnormide kohaldamise.**

Euroopa Kohus saab kohaldada ajutisi meetmeid, kui täidetud on kaks tingimust: 1) seda õigustavad esmapilgul fakti- ja õigusväited ning 2) meetmed on kiireloomulised, st neid meetmeid on vaja enne lõplikku otsust, et ära hoida tõsist ja parandamatut kahju Euroopa Liidu huvidele. Vajaduse korral peab kohus kaaluma ka mõlema osapoole huvisid.

Seoses esimese tingimusega rõhutas kohus, et see tingimus on täidetud, kui vähemalt üks haginõue ei ole õiguslikult esmapilgul põhjendamatu. Antud juhul on see tingimus täidetud. Ei saa välistada, et riigisisene õigus antud juhul ohustab kohtunike tagandamise keeldu ja sõltumatust ning seetõttu rikub Poola kohustust tagada efektiivne õiguskaitse Euroopa Liidu õigusega hõlmatud valdkondades.

Seoses kiireloomulisuse nõudega tuletas kohus meelde, et ajutiste meetmete eesmärk on garanteerida tulevase kohtuotsuse täielik mõju ning et kohtulik kaitse ei oleks puudulik. Kohus rõhutas et **liikmesriikide kohtute ja tribunalide iseseisvus on hädavajalik, et toimiks eelotsuste süsteem. See on samuti hädavajalik koostööks liikmesriikide kohtute vahel tsiviil- ja kriminaalasjades, mis põhineb liikmesriikide usaldusel üksteise õigussüsteemide suhtes.** Antud juhul ei pruugi ülemkohtu sõltumatus enne lõplikku kohtuotsust käesolevas asjas olla tagatud, mis tõenäoliselt põhjustab tõsist kahju liidu õiguskorrale ja üksikisikute õigustele ning liidu väärtustele, mille hulgas on ka õigusriiklus. Arvestades Poola ülemkohtu autoriteeti madalamate kohtute suhtes, siis võivad teised liikmesriigid kaotada usalduse Poola õigussüsteemi vastu tervikuna ning keelduda tunnustamast ja täitmast Poola kohtute otsuseid, mis põhjustab tõenäoliselt tõsist ja pöördumatut kahju liidu õigusele.

Kolmandaks kaalus kohus osapoolte huvisid, leides, et liidu üldine huvi liidu õigussüsteemi toimimise vastu enne lõplikku kohtuotsust võib saada tõsiselt ja pöördumatult kahjustada, isegi kui komisjoni hagi rahuldatakse. Seevastu Poola huvi Poola ülemkohtu toimimise vastu ei saa tõenäoliselt kahjustada, kui hagi jäetakse rahuldamata, arvestades, et ajutiste meetmetega säilitatakse olukord, mis eksisteeris enne uut seadust. Seega kaaluvad liidu huvid üles antud juhul liikmesriigi huvid.

Kohtumäärus on kättesaadav [siit](#).

C-219/17: Berlusconi ja Fininvest (eelotsus – Euroopa Keskpanga ainuotsustusõigus)

Euroopa Kohtu otsus, 19. detsembril 2018

S. Berlusconi oli omandanud Fininvesti kaudu umbes 30% osaluse äriühingus SFVE, kes muuhulgas kontrollis pankas Banca Mediolanum SpA ja kelle olulise osaluse üle teostati Itaalias alates 2014. aastast järelevalvet. S. Berlusconi mõisteti 2013. aastal süüdi maksupettuses mille tulemusena tuvastasid Itaalia järelevalveasutused, et ta ei vasta enam hea maine nõudele ning seetõttu tuleb Fininvestil võõrandada Mediolanumis osalus, mis ületab 9.999%. Berlusconi ja Fininvest vaidlustasid selle otsuse. Vahepealse äriühingute ühinemise tulemusena hakkas Fininvestile kuuluma oluline osalus mitte enam SFVEs vaid otse krediitiasutuses. Selle tulemusena nõudis Itaalia Keskpank, et Fininvest peab taotlema uut luba olulise osaluse kohta. Seejuures märkis Itaalia Keskpank, et pädevus olulise osaluse omandamise hindamise võimalikkuse kohta kuulub liidu õiguse (ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus 468/2014) alusel Euroopa Kesk pangale (EKP). Itaalia Keskpank tegi EKPl ettepaneku keelata osaluse omandamine. EKP võttis vastu otsuse, millega keelas Fininvestil olulise osaluse omandamine krediitiasutuses, kuna tema omanik ei vasta hea maine nõudele ja on kahtlusi suutlikkuses tagada selle finantseerimisasutuse kindel ja usaldusväärne juhtimine. Berlusconi ja Fininvest nõudsid Itaalia kohtus EKP otsust ettevalmistavate Itaalia Keskpanga aktide tühistamist. Itaalia kõrgeimal halduskohtuna tegutseval riiginõukogul tekkisid küsimused selle kohta, kas Itaalia Keskpanga ettepaneku saab vaidlustada liidu või riigisisese kohtus?

Euroopa Kohus märkis, et Euroopa Liidu Kohtule on antud ainupädevus kontrollida liidu institutsioonide, sealhulgas EKP poolt vastu võetud aktide seaduspärasust. Riigisisese asutuse võimalik osalemine menetluses, mille tulemusena võetakse vastu liidu akt, ei sea kahtluse alla seda, et pädevus EKP otsuse õiguspärasuse kontrollimise üle jääb liidu kohtule. Seda eriti juhul, kui ainuotsustusõigus on liidu institutsioonil ning institutsioon ei ole seotud riigisisese asutuse ettevalmistavate aktide või ettepanekutega. Selline otsustusmenetluse tõhusus eeldab ainult ühte kohtulikku kontrolli, mille viivad läbi liidu kohtud võttes aluseks haldusmenetlust lõpetava liidu institutsiooni otsuse, mis tekitab kaebuse esitajale siduvaid õiguslikke tagajärgi. **Järelikult puudub riigisisestel kohtutel igasugune pädevus EKP otsust ettevalmistavate aktide suhtes kui EKPl on ainuotsustusõigus.** Seejuures ei oma tähendust, mis alustel hagejad tühisuse tuvastamist nõudsid või mis olid võimalikud vead nende riigisiseste aktide vastuvõtmisel.

Euroopa Kohus täpsustas, et riigisisene kohus saab riigisisese akti võimalikke puudusi kontrollida vaid siis, kui liidu institutsioonidel on vaid piiratud või olematu kaalutusruum,

mistõttu on riigisisene akt liidu institutsioonile siduv. Sel juhul tuleb liikmesriigi kohtutel välja selgitada riigisisese akti võimalikud puudused, pöördudes vajaduse korral eelotsusetaotlusega Euroopa Kohtu poole.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-667/17: Cadeddu (eelotsus – füüsilise isiku tulumaksu kinnipidamine)

Euroopa Kohtu otsus, 19. detsembril 2018

Sardiinia tööturuamet määras kaebajale, Francesca Cadeddu'le, Euroopa Sotsiaalfondi poolt kaasrahastatava stipendiumi, kuid selle väljamaksmisel pidas sellest maksuhalduri jaoks kinni füüsilise isiku tulumaksu, maakonna maksu ja omavalitsusüksuse maksu. Kuivõrd kaebaja hinnangul oli nimetatud maksude kinnipidamine vastuolus määrusega nr 1083/2006 (nähaakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuulussfondi kohta) esitas ta maksuhaldurile tagastamistaotluse. Viimane jättis taotluse aga rahuldamata leides, et kuna stipendiaat on füüsiline isik, ei saa teda viidatud määruse tähenduses pidada „toetusesaajaks“, millest tulenevalt võib ja tuleb stipendiumi Itaalia õiguse kohaselt pidada maksustatavaks tuluks.

Itaalia Cagliari provintsi maksukohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, küsides, kas määruse nr 1083/2006 artiklit 80 koosmõjus artikli 2 punktiga 4 tuleb tõlgendada nii, et määrus ei kohaldu füüsilisest isikust stipendiaatidele, mistõttu võib väljamakstavale stipendiumile kohaldada liikmesriigi füüsilise isiku tulumaksu üldkorda ka siis, kui stipendiumi makstakse Euroopa struktuurifondidest.

Euroopa Kohus leidis, et kaebajat, kellele küll maksti väljavalitud ja Euroopa Sotsiaalfondi poolt kaasrahastatava projekti raames määratud stipendiumi, ei saa käsitleda „toetusesaajana“ määruse nr 1083/2006 tähenduses, kuivõrd toetuse saajaks nimetatud regulatsiooni tähenduses tuleb pidada hoopis Sardiinia tööturuametit, kelle ülesanne oli projekti elluviimiseks stipendiaatide väljavalimine. Seega ei kohaldu kaebaja osas ka viidatud määruse artikkel 80, mille kohaselt tuleb liidu eelarvest määratud summad ilma „maha arvamise või kinnipidamiseta“ täiel määral välja maksta. **Euroopa Kohtu põhjenduste kohaselt, on erinevalt muudest liidu õigusaktidest viidatud määruse tähenduses „toetusesaaja“ mitte füüsiline või juriidiline isik, kes on asjaomaste summade saaja, vaid „toimingute algatamise või algatamise ja rakendamise eest vastutav avalik-õiguslik või eraõiguslik majandustegevuses osaleja, organ või äriühing“.**

Eeltoodust lähtuvalt jõudis Euroopa Kohus seisukohale, et määrust nr 1083/2006 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi maksuõigusnormid, mille kohaselt kohaldatakse füüsilise isiku tulumaksu selliste summade suhtes, mille maksab füüsilisele isikule stipendiumina viidatud määruse artikli 2 punkti 3 tähenduses Euroopa struktuurifondidest rahastatava projekti rakendamise ülesandega avalik-õiguslik asutus.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-40/17: Fashion ID GmbH & Co. KG (kohtujuristi ettepanek – veebisaidi kasutajate isikuandmete kaitse, Facebooki „like“-nupp)

Kohtujuristi ettepanek, 19. detsembril 2018

Fashion ID on moekaupa müüv Saksamaa internetipood, mis lisas enda veebisaidile nn pistikprogrammi – Facebooki „like“-nupu. Nupu lisamise tulemusena edastatakse automaatselt iga Fashion ID veebisaiti külastava kasutaja IP-aadressi ja veebilehitsejat puudutav info Facebookile, olenemata sellest, kas kasutajal on Facebooki konto või kas ta on klõpsanud veebisaidil olevat „like“-nuppu. Saksamaa tarbijakaitseühendus taotles kohtult Fashion ID suhtes ettekirjutuse tegemist, kuna pistikprogrammi kasutamine rikub andmekaitsealaseid õigusnorme. Asja menetlev Saksamaa kõrgeim üldkohus palub eelotsustaotluses esiteks tõlgendada, kas direktiiv 95/46/EÜ, mis puudutab andmekaitset, lubab liikmesriigi õigusnormidega anda tarbijate ühendusele õiguse selline hagi esitada. Teiseks küsib Saksamaa kohus, kas Fashion ID tuleks direktiivi mõttes lugeda andmetötluse osas vastutavaks töötlejaks, ning kui see on nii, siis kui täpselt on direktiivis ette nähtud kohustused täidetud.

Seoses küsimusega, kas direktiiv lubab riigisisese õigusega anda kohtusse pöördumise õiguse tarbijate õigusi kaitsvatele ühendustele, märgib kohtujurist, et sellise õiguse andmine ei ole välistatud ei direktiivi teksti, ega ka selle laiema eesmärgiga. Kohtujuristi hinnangul näib seda liiki ühendustele kohtusse pöördumise õiguse andmine pigem edendavat direktiivi eesmärkide saavutamist ja rakendamist ning aitab tõhusalt kaasa andmesubjektide õiguste tugevdamisele kollektiivsete õiguskaitsevahendite abil.

Kohtujurist leidis, et käesoleval juhul on Fashion ID ja Facebook direktiivi mõttes kaasvastutavad andmete töötlejad, kusjuures mõlema töötleja (kaas)vastutus piirdub ainult selliste isikuandmete töötlemise toimingutega, mille eesmärkide ja vahendite kindlaksmääramisel ta tegelikult osaleb. Vastutus ei tohiks üle kanduda võimalikesse järgnevatesse andmetötluse etappidesse, kui neis toimub töötlemine väljaspool töötleja kontrolli ja ilmselt ka tema teadmata.

Kohtupraktikale toetudes leidis kohtujurist, et direktiiv näeb ette kolm kumulatiivset tingimust, mille täitmisel on isikuandmete töötlemine seaduslik: esiteks peab vastutava töötleja tegevus olema suunatud oma õigustatud huvide elluviimisele, teiseks peab isikuandmete töötlemine olema vajalik nimetatud õigustatud huvide elluviimiseks ja kolmandaks peab olema täidetud tingimus, et selliseid huve ei kaalu üles andmesubjekti kaitstavate põhiõiguste ja -vabadustega seotud huvid. **Kusjuures siinkohal tuleb arvesse võtta nii kostja, ehk Fashion ID, kui ka Facebooki õigustatud huve, kuna nad mõlemad on kaasvastutavad töötlejad vastava isikuandmete töötlemistoimingu osas.**

Kohtujuristi ettepanek on kättesaadav [siit](#).

Kohtujuristi ettepanek ei ole kohtule siduv.

Tegemist on mitteametliku kokkuvõttega EL õiguse büroo valitud kohtulahenditest. EL Kohtu otsuste ja kohtujuristi ettepanekute terviktekstidega saab tutvuda EL Kohtu koduleheküljel või EUR-Lex andmebaasis (viited lisatud).